

Innspillsdokument fra Agder-bibliotek

Kultur- og likestillingsdepartementet og Kunnskapsdepartementet har invitert til å komme med innspill til ny leselestestrategi. Bibliotekansatte i folkebibliotek og bibliotek i grunnskole og videregående skole takker for muligheten og leverer følgende innspill fra Agder.

Hva mener du/dere er de tre største utfordringene knyttet til lesing og leselest?

- 1) **Medievaner:** Økt skjermbruk/endrede medievaner er en stor utfordring. Flommen av digital informasjon og tilbud på nett har ført til en kamp om oppmerksomhet. Konsekvenser er manglende konsentrasjon og vanskeligheter med lesing av lengre tekster. Dette rammer ikke bare barn og unge, men også voksne. Skjermbruk gir mange distraksjoner og er tidstyver. Fortellinger med lyd og bilder er lett tilgjengelig og for mange mer attraktive enn boka.
- 2) **Mangel på samarbeid/synliggjøring:** For å fremme leselest blant elever er det viktig med et godt samarbeid mellom skolebibliotekar og rektor/skoleledelse. Rektor og avdelingsledere må legge vekt på å bruke biblioteket aktivt i skolehverdagen. Synliggjøring overfor foreldre, lærere og lærerstudenter, ansatte i barnehager og på helsestasjoner. Skolebiblioteket må samarbeide med folkebibliotek slik at elevene ser at biblioteket er et tilbud gjennom hele livet.
- 3) **Manglende ressurser:** det er stor ulikhet når det gjelder skolebibliotek. For å fremme leselest og unngå at barn og unge slutter å lese må det tilbys litteratur innen ulike sjangre, både digitale og fysiske. Det må være tilstrekkelig kvalifisert personale og tiltalende lokaler. Manglende ressurser er også en utfordring i mange folkebibliotek.

Hva vil være de tre viktigste målgruppene for strategien?

Det er en usikkerhet her om hvordan spørsmålet skal forstås, om det er målgruppene for selve strategien eller grupper som tiltakene i lesestrategien retter seg mot (lesegrupper). Punktene under er derfor delt opp i beslutningstakere, formidlere og potensielle lesere.

Beslutningstakere:

- 1) Politikere/kommuneledere
- 2) Rektor/skoleledelse
- 3) Utdanningsavdelingen i fylkeskommunene

Formidlere:

- 1) Ansatte på helsestasjoner, i barnehager, lærere og bibliotekansatte i grunnskole og videregående skole, bibliotekarer i folkebibliotek og skolebibliotek
- 2) Studenter i lærerutdanning, ulike helseutdanninger
- 3) Foreldre/foresatte

Potensielle lesere:

- 1) Barn og unge, spesielt gutter
- 2) Ikke-brukere av bibliotek
- 3) Alle

Hva bør de tre viktigste tiltakene i strategien være?

- 1) Ressurser: Skolebiblioteket i grunnskolen og videregående skole må styrkes. En nasjonal skolebibliotekstandard (minimum bemanning/kvalifikasjonskrav og budsjett) vil kunne sikre alle barn og unge lik tilgang til litteratur, både på digitale flater og i fysisk format. Godt og planmessig samarbeid med skolebibliotek og lærere/rektor/skoleledelse og få skolebibliotekets aktiviteter inn i skolens årshjul. Innkjøpsordningen bør gjelde alle skolebibliotek. Folkebibliotekene må sikres et minimum av ressurser til innkjøp av aktuelle medier; spesielt til barn og unge.
- 2) Formidling: Gjøre litteraturen synlig og lett tilgjengelig på digitale flater der barn og unge er. Synliggjøre bibliotekets tilbud på nett på en attraktiv måte og tilby et bredt og aktuelt utvalg av litteratur. Samarbeid mellom folkebibliotek og skolebibliotek. Innføre høytlesing/egenlesing som en daglig aktivitet i skolen og invitere forfattere. Elevene bør få lese bøker for opplevelsen skyld, uten krav til analyse/bokanmeldelse
- 3) Tidlig innsats: Bøker introduseres på helsestasjoner, i barnehager, til foreldre i ulike sammenhenger.

Har dere gode eksempler på hva som bidrar til leselyst?

- 1) Daglig lesetid på skolen.
- 2) Ulike motiverende tiltak, som bokkafé, leseprosjekter med forfatterbesøk, bok blir film, tegneserieverksted, utstillinger.
- 3) Gode leseforbilder
- 4) Biblioteket må inviteres på foreldremøter
- 5) Sosiale medier, formidle på arenaer der de unge er (BookTok, men vanskelig når dette ikke er lovlig i kommuner/fylkeskommuner).
- 6) Skolebibliotekassistenter som formidler til jevnaldrende.
- 7) Lesing i skolen med vekt på leseglede, ikke på lesekompetanse
- 8) Lesekampanjer, á la Sommerles.

Er det andre viktige områder vi må huske på?

- 1) Samarbeid med folkebibliotekene. Gratis transport av bokkasser fra folkebibliotek til barnehager og skoler.
- 2) Tenke vidt og bredt. Ulike grupper, lag, foreninger og organisasjoner biblioteket kan samarbeide med, f.eks. ungdomsklubb, idrettsklubber, kulturskole, skolefritidsordning, mållag, lesesirkler.
- 3) Samordning med nasjonale lånekort.

Arendal bibliotek

Bygland folkebibliotek

Flekkefjord videregående skole, biblioteket

Froland bibliotek

Froland fengselsbibliotek
Frøysland skole, biblioteket
Gjerstad folkebibliotek
Hægebostad og Eiken folkebibliotek
Kristiansand folkebibliotek
Kristiansand - skolebibliotekarene
Lillesand folkebibliotek
Lindesnesbibliotekene og grunnskolene i Lindesnes
Lyngdal bibliotek
Risør bibliotek
Risør videregående skole, biblioteket
Søgne skole- og idrettsenter
Tvedestrand folkebibliotek